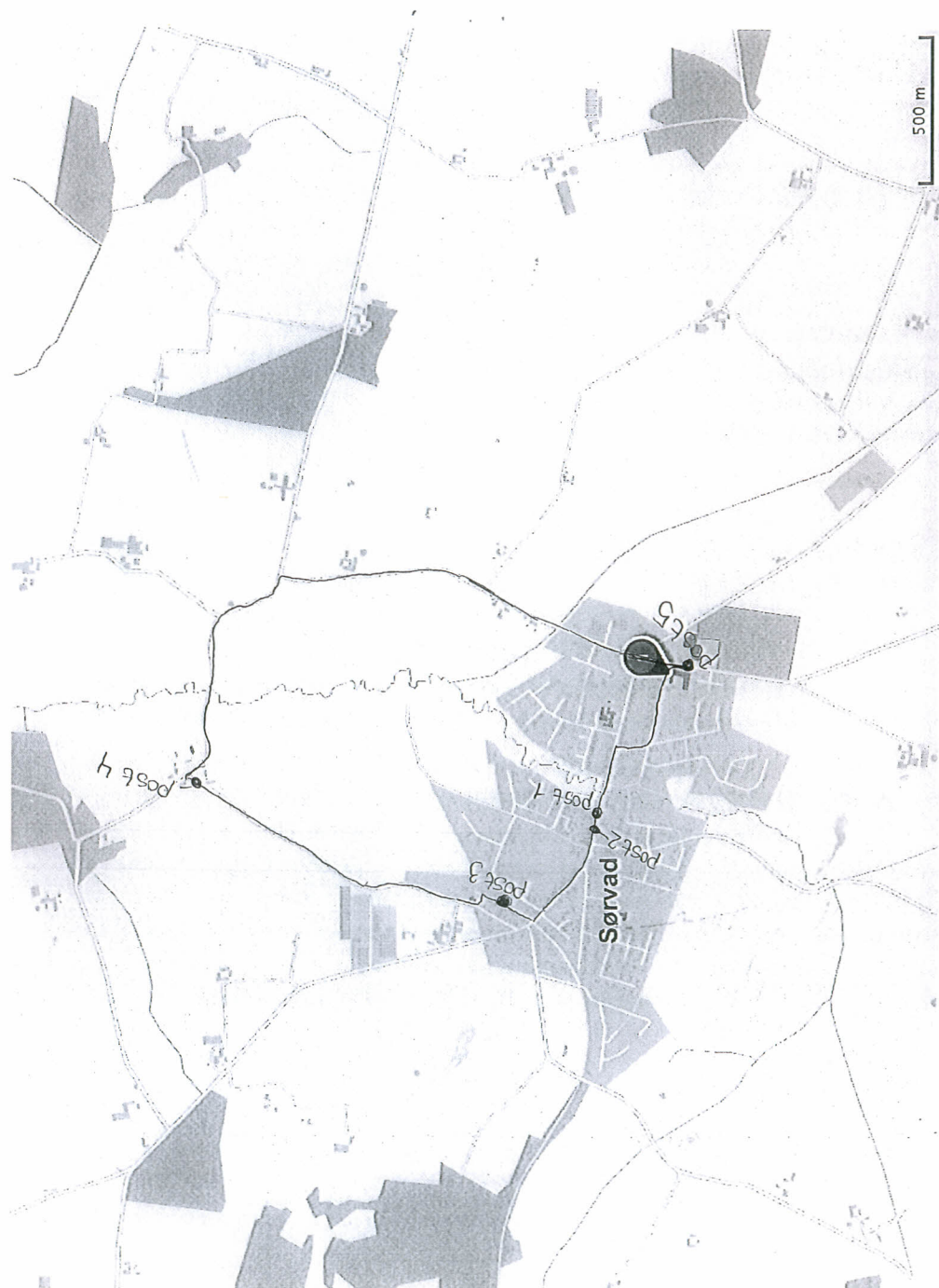

Kend din by Sørvad

Fortællesti på 4.5 km

Fortællestien er udarbejdet af: Jonas Kring, Mathilde Knudsen, Freja Lyhne og Filip Gramstrup

Forord

I marts 2014 fik 6. årgang på Vinding Skole følgende opgave:

Lav en fortællesti i Sørvad

En *fortællesti* er en afmærket rute, hvor der til bestemte steder er knyttet fortællinger. Grupper af elever valgte fire til fem fortællinger fra Sørvad og omegn. Inspiration og viden fik eleverne fra Lokalhistorisk Arkiv, familiemedlemmer og andre borgere i Sørvad samt bøgerne *Sørvads historie* og *Ørnhøjbanen*¹

Resultatet af en uges intens arbejde er elleve hæfter med fortællestier af varierende længde. Nogle fortællinger går igen i flere hæfter, andre findes kun et sted.

Du har nu mulighed for at få både motion og viden om din by, når du bevæger dig ud på *fortællestierne*. Følg kortet, der er på bagsiden af folderen og læs fortællingerne på vejen.

God fornøjelse

6. årgang, Vinding Skole 2014

¹ Bøgerne er udgivet af Lokalhistorisk Arkiv for Vinding Sogn

Post 1

Mejeriet Langgade 30

Nu står I foran Brugsen, hvor det gamle mejeri har ligget. Mejeriets anlægssum i det hele blev 13.748,99 kr. Mejeriet blev bygget i 1888 og blev nedlagt i 1975.

Den første mælkeemand i Sørvad var Laurids Lyskjær. I 1887 købte en mand ved navn Niels Offersen en gård. Der gik nogle måneder, så blev gården til et mejeri. Gården lå i Øster Ramskov. I dag kan nogle stadig huske Niels. Oppe på Baunen er der lavet en skulptur af ham.

Først d. 21 juni 1888 begyndte mejeriet sin virksomhed. Nye blev ansat, og stedet blev mere populært.

Når mælken skulle afleveres, blev der kørt med hestevogn. Der var i byen meget snak om, at mejeriet måske havde vejet produkterne forkert. Det skulle til afhør, for at finde ud af om de rent faktisk havde vejet forkert. Afhøret holdtes ved en generalforsamling d. 15 februar 1895. Vi har ikke fundet ud af, om de rent faktisk havde vejet forkert. I 1963 blev der holdt 75-års jubilæum. Der var mange folk, og der var gjort meget ud af forskellige vogne, som var pyntet med blomster. Mejeriet fik succes, og mange ansatte kom til.

Mejeriets åbningstider blev udvidet med en halv time sidst på eftermiddagen. Siden 1969, skulle Sørvad Andelsmejeri have tankbiler. Det var de glade for, da det var hurtigere at transportere. Det var beboere fra Sørvad, som ønskede at mejeriprodukterne ville komme med en bil. Indtil 1972 havde der været 24 forskellige formænd for mejeriet. I 1975 havde der været 6 forskellige bestyrere for mejeriet.

Post 2

Postbud Langgade 35

Jens Senius var postbud i Sørvad, og fortæller lidt om sit arbejde:

Jens arbejdede som postbud i Sørvad i årene 1969 til 2004. I de første år på posthuset var der tre ansatte i alt. Når man delte post ud i byen, kørte man på knallert, og på landet kørte de i to biler. Siden 1968 blev postbudene motoriseret. Det var de glade for.

Jens Senius fortalte, at i 1969 kostede det 80 øre for at sende et brev, år efter år steg prisen og i dag koster det nu 9 kroner at sende breve. Man sendte normalt posten nede fra posthuset ved stationen på Stations vej, indtil den blev rykket hen til den gamle købmand, på Langgade 34. Når man skulle køre rundt i Sørvad, med alle brevene tog det ca. 7 eller 7 en halv time at køre.

Jens kunne godt lide arbejdet som postbud. Han følte sig fri, for man skulle bare finde brevene og så køre af sted. Da Jens var barn, havde han bestemt sig for, at han gerne ville være postbud. Jens startede med at få 89 kroner om dagen i 1969, og sluttede med at få 1.000 kroner. Efter Jens' mening var det irriterende at dele reklamer ud. Han var 24 år, da han startede som postbud. I dag har man maskiner til at sortere brevene, men dengang skulle man selv sortere posten.

Brevsamlingsstedet var i årene 1903 til 1911 på mejeriet. I 1925 blev postvæsenet flyttet. Om vinteren blev man nogle gange nødt til at stoppe og vende, om hvis der var for meget sne. Hvis der var alt for meget sne, blev postbuddet nødt til at bruge slæde og heste til at komme frem. Før posthuset kom havde der været en gammel købmand, som havde en gammel forretning, men hans forretningen blev flyttet til et andet sted.

Post 3

Ørnhøjbanen Stationsvej 6

Der lå engang en togstation her i Sørvad. Den lå på Stationsvej 6. Hvor I står nu. Der er stadig et skilt på huset, hvor der står Sørvad. Banen blev indviet den 21 august 1925. Det tog 3 år at blive færdig med den.

Det kostede 3.059.700 kr. at lave banen. 67 % af beløbet betalte staten og 33 % af kommunerne.

En meter skinner vejede 24,39 kg.

Banen gik fra Ringkøbing til Holstebro.

I 1943/44 havde Ørnhøj-Holstebro jernbane det største overskud nogen sinde i banens historie nemlig 390.500 kr. I samme år havde Ringkøbing-Ørnhøj Jernbanen et overskud på 129.600.kr.

Efter krigen havde jernbanen stadig underskud i et par år. Men det var så lidt, at de nemt kunne betale.

I juli 1926 blev køreplanerne udvidet til 4 tog dagligt i hver retning, på hverdage og 6 tog på søn og helligdage.

En tog ulykke skete den 22 marts 1947, tog 5 og 6 skulle som sædvanligt efter kørerplanen krydse hinanden på Vind station. Tog 6 fra Ringkøbing skulle ankomme til Vind kl. 18.05 og herfra rangere over på sidesporet. Det var den værste ulykke på Ørnhøjbanen. De havde så meget fart på, at tog 5 kørte 7 meter ind i tog 6. En 11 årig dreng døde på stedet og en 12 årig dreng død på Holstebro sygehus samme aften.

Den 31 marts 1961 kørte det sidste tog på banen.

Post 4

Skolen Præstevejen 1

I står nu her foran kirkeskolen også kaldt hovedskolen. Hovedskolen var en af de små skoler, som lå i Sørvad, før centralskolen kom til i byen. Der var 4 små skoler de hed Koldkjær, Vejvad, Agerfeld og Hovedskolen.

Vinding Centralskole blev bygget i 1962. I starten var der kun 8 lærer og ca. 130 elever. Skolen blev lavet om 3 gange i 1973/74, 1991 og i 2000. Nu går der 365 elever og 30 lærer. Lærerværelset lå ikke det samme sted, som det gør nu. Før lå det på balkonen til skolegården. Så der var ikke plads til så mange lærer, som der er på skolen nu. Nu har de planer om at lægge sløjde og håndarbejde sammen til et stort rum, fordi der kommer et nyt fag, som hedder håndværk og design.

På de små skoler var der kun en lærer og en klasse. Der var stor forskel på, om man boede på landet, eller om man boede i byen. Hvis man boede på landet, skulle man kun i skole 3 dage om ugen, fordi der var meget, man skulle hjælpe med derhjemme på gården. Hvis man boede i byen, gik man i skole 6 dage om ugen, fordi i byen var der ikke så meget af lave der hjemme, så man havde mere tid til at komme i skole. Det blev lavet om i 1952, hvor alle skulle gå lige meget i skole, enten man boede på landet eller i byen.

Der hvor klubben er nu, var der også en klub. Men det var en lille selvstændig klub, hvor børn kunne komme efter skole. Men tidligere var der et lille lærerbolig.

Erik Kristensen blev ansat som skole inspektør i 1991. Før ham har der kun været 2 andre inspektører. Erik har været ansat på Vinding skole i 23 år.

Post 5

Hallen Skolegade 6

Vi har snakket med Vita. Hun er bestyrer af hallen i Sørvad, og hun har fortalt os lidt om hallen:

Vita har arbejdet i hallen i 29 et halvt år. I starten gjorde hun rent. Hun var tilfreds, så længe hun havde arbejde i hallen. Det var ca. 20-25 timer om ugen, hun skulle arbejde. Nu arbejder hun ca. 37 timer i gennemsnit.

Det bedste ved hallen for Vita, er fordi hun tit har været der, da hun var barn. Det er et dejligt sted at komme. Kommunen og idrætsstyrelsen kommer med nogle gode ideer til hallen. Da Vita startede med at arbejde i hallen, fik hun 20 kroner i løn. De ansatte som var der, var Ruth og Bruno, og så Vita. Så de var kun 3 personer. Ruth og Bruno var de første, som bestyrede hallen. Vita startede med at arbejde i hallen som 23-årig. Det var forskelligt, hvilke tider de ansatte skulle komme på arbejde.

Dengang var der indendørs fodbold, badminton, håndbold, og om lørdagen var der tennis. Der var mange, som kom, for at kunne prøve de forskellige sportsgrene.

Vi spurgte Vita til de unge mennesker, som arbejder der. Vita synes, at det er en god ide, at der er unge ansatte, da de måske er lidt bedre til fx at være livreddere, og bruger hallen mere. De er gode til at kommunikere med de unge. Vi kunne ikke forestille os Sørvad uden en hal. Der foregår mange ting i hallen, fx sportsgrene, aktiviteter osv. De ansatte har tænkt på at slå to store sale sammen, så det bliver et større rum. I 1977 var friluftsbadet og de to omklædningsrum allerede bygget og i 1981 blev hallen bygget til. Friluftsbadet er populært, og vi håber det altid vil eksistere, da det om sommeren er et godt samlingssted for byens børn og unge.